

Kiusamine

Urve Sarv

2015

Mida tähendab sinu jaoks turvaline kool?

Mõttele selle kooliaasta peale.

Kas sul on olnud teistega koos tõeliselt toredaid hetki ja et oled koos olemist teistega nautinud?

Või et teistega koos kogetud asjad ei ole olnud alati nii toredad ?

Meil kõigil on oma osa selles, et teistel oleks koolis tore olla

Austus

Teiste inimestega koos olemise aluseks on vastastikune austus.

Igäühel on õigus olla austatud, samuti igäühe kohustus on teisi austusega kohelda.

Mida sinu jaoks tähendab austus?

Mis on kiusamine?

Kahjustav käitumine või alandav kohtlemine, mis on

- tahtlik,
- korduv,
- suunatud kaitsetu või vähem tugeva isiku vastu

Mis ei ole kiusamine?

Kiusamine ei ole

- konflikt
 - vaidlus
 - kaklus
-
- Pigem on kiusamine rõhuva suhte väljendus; võimu ja tugevuse kuritarvitamine.
 - Keskmiselt 10% koolilastest üle maailma kannatavad süstemaatilise kiusamise all

Kiusamise vormid

Kõige sagedasem on **sõnaline kiusamine**: narrimine, avalik naeruvääristamine.

Füüsiline kiusamine – on kõige sagedasem kiusamise vorm ning esineb siis kui inimene saab füüsiliselt kannatada (näiteks tõukamine, löömine, peksmine)

Küberkiusamine toimub arvuti ja telefoni teel.

Kaudne kiusamine sisaldab näiteks sellist käitumist nagu grupist välja tõrjumine või kellegi kohta inetute juttude levitamine.

Kiusamise näited:

Alusetute juttude levitamine

Arvamuste halvustamine

Avalik alandamine

Füüsiline isolatsioon

Füüsiline rünnak

Hirmutamine

Info varjamine

Karjumine

Küberkiusamine (n Facebooki, e-kirjade vahendusel)

Negatiivsete hüüdnimede andmine

Solvamine

Süüdistamine seoses pingutuste puudumisega

Ähvardamine oma positsiooniga

Ähvardamine vägivallaga

Kiusamine ei puuduta ainult kiusajaid ja ohvreid

- Enamiku kiusamisjuhtumite korral on olukorra juures ka kaaslaste grupp.
- Pealtnägijate reageeringud kiusamisele on kriitilise tähtsusega. See mõjutab:
 - kuidas kiusatud laps end tunneb;
 - kuidas kiusamise olukord edasi läheb;
 - kui kaua kiusamine kestab.

Grupi olulisus

Rollid kiusamise olukorras (Salmivalli et al, 1996)

Mida teised õpilased teevad, kui kedagi kiusatakse?

23% kiusaja toetajad

27% vaikivad heakskiitjad

9% kiusajad

13% ohvrid

8% kiusaja abilised

20% ohvri kaitsjad

Kiusamine ja grupp

- Enamik lapsi ei kiida kiusamist heaks, kuid paljud siiski järgivad kiusaja käitumist, naeravad või vaikivad.
- Kiusamisega seotud grupinormid määravad sageli, et ohvri sõber olla ei ole lubatud, teda ei peaks aktsepteerima.

On oluline, et kõik õpilased mõistavad, et nemad saavad olukorda muuta!

Kiusamine on argpükslik tegu ning need, kes kiusavad, teavad, et tõenäoliselt pääsevad nad karistamatult, sest kiusamise ohver ei suuda vastu hakata ning ilmselt ei räägi ta kiusamisest kellelegi. Kiusamine toetub sageli pealtvaatajatele, kes ei tee selle takistamiseks midagi või hakkavad hoopis kiusajat toetama.

Põhjused, miks kiusamisest ei räägita

- ☞ Ohvrid kardavad veel kord haiget saada ja tunnevad hirmu kättemaksu eest.
- ☞ Kannatajad arvavad, et neid hakatakse veel rohkem tõrjuma ning loodavad salajas, et võivad vaikides kiusaja poolehoiu võita.
- ☞ Nad ei usu, et õpetajad võivad midagi ära teha, et kiusamist peatada.
- ☞ Nad ei taha vanematele muret tekitada.
- ☞ Nad kardavad, et kui vanemad räägivad kooli juhtkonnale, muutub kiusamine veel hullemaks.
- ☞ Kaaslaste peale kaebamist peetakse ebaväärikaks teoks.
- ☞ Nad tunnevad end mõningal määral ise süüdi olevat.

Reeglid kiusamise vastu

- ☞ Me kohtlen kõiki austusega
- ☞ Teeme klassist koosluse, millesse kuulumist naudib igaüks
- ☞ Me ei kiusa teisi
- ☞ Me võitleme varjatud kiusamise vastu
- ☞ Me ei ühine kiusajatega ega kannusta kiusajat
- ☞ Me toetame ja kaitseme oma kiusatud kaaslasi
- ☞ Me kõik räägime kiusamisest kellelegi